

Kishíró

TORDASI

2006. december
E-mail: polgarmester@tordas.axelero.net

ÖNKORMÁNYZATI LAP

XVIII. évfolyam 6. szám
www.tordas.hu

KEDVES TORDASIAK!

A társadalmi rendszerek időről-időre szükségszerűen megváltoznak. Ilyenkor a korábban kialakult, fejlődésképtelen rendszert egy másik, az emberek, és közösségek érdekeit és céljait hatékonyabban szolgáló rendszer váltja fel. Ezek a változások a társadalom minden szintjét szükségszerűen érintik. Az 1989-es magyarországi demokratikus rendszerváltozást is ilyen fordulópontnak tekinthetjük. Meggyőződésem, hogy községünk az önkormányzati választásokon, ha méretében nem is, mélységében hasonló változás mellett tette le a voksát. A választás eredményeképpen a falu vezetésében bekövetkezett generációváltáshoz egyidejűleg egy olyan szemléletváltozásnak is társulnia kell, amely megfelel a fenti szempontoknak.

Ebből egyenesen következik, hogy tévút lenne azokra számítani, akik tevékenységükkel vagy éppen saját vagy egyéb érdekek előtérbe helyezésével lassítják, hátráltatják, gátolják településünk fejlődését. Ugyanakkor várom mindazokat, akik idejüket és erejüket felajánlva a közösségnek, részt vennének ebben a nemes, embert próbáló munkában.

Az elmúlt két hónap munkája során számomra egyértelművé vált, hogy az előző testületek Tordas jövőjéről alkotott elképzelései nem voltak minden esetben kellően megfontoltak, átgondoltak, megalapozottak még akkor sem, ha jó néhány elképzelés megvalósult. A tervezett, és egyben egyre növekvő hiányt minden évben aggodalommal vettük tudomásul, azonban mégsem gondoltak a változás szükségességére, a bevételek növelésére, a falu gazdasági fejlesztésére. Most ránk vár a feladat, hogy a településünk érdekében az elmulasztott átalakításokat, intézkedéseket megtegyük. Az ország legtöbb tele-

püléséhez hasonlóan, fontos és szükséges meghozni azokat a döntéseket, amelyek orvosolhatják jelenlegi helyzetünket, és enyhítik pénzügyi gondjainkat. Ezekben a kérdésekben is, mint az összes döntéssel kapcsolatban azt tudom ígérni, amire az alakuló ülésen felesküdtem: legjobb tudásom szerint, lelkiismeretesen fogok eljárni és minden igyekezettel Tordas javát fogom szolgálni.

Advent van. A várakozás időszaka. Várjuk a karácsonyt, várjuk a Megváltó születésének ünnepét. Találgatjuk, mit hoz az új esztendő, mi lesz Tordással, Magyarországgal. Ez az időszak egyben felkészülés is. Megállás a hétköznapi rohanó, egyre anyagiasabb világában. Számot kell vetni önmagunkkal, elemeznünk kell kapcsolatainkat. Vajon jól végezzük a ránk osztott munkát? Vagy egy kicsit másképp, jobban kellene?

Jézus születésének ünnepére nem csak a külsőségekben, hanem belül, a szívünkben is fel kell készülnünk. Vannak gyermekek, akik ilyenkor papír ingecskéken, szívecskéken gyűjtik jócselekedeteiket, amit majd a karácsonyfa alá tesznek. Vegyünk példát róluk! Merítsünk erőt a szeretet ünnepéből, hogy jövőre új lendülettel, új fogadalmakkal, egy emberibb világban bízva kezdjük az új évet!

Karácsony szent éjszakáján pedig gondoljunk egymásra, azokra, akik egyedül ünnepelnek, és azokra akikkel valaha együtt ünnepeltünk, de ma már nincsenek köztünk!

Mindenkinek békés, boldog karácsonyt és új esztendőt kívánok: Juhász Csaba, polgarmester

Tisztelt Olvasóink!

Amint azt a címlapon láthatják, a falu újsága lassan nagykorú lesz, betölti tizennyolcadik életévét. Ilyenkor szoktak a gyerekek érettségizni, és innentől felnőtteknek érzik magukat, új életet kezdenek. Az újság szemünk láttára cseperedett fel, de elérkezett az ideje, hogy az „ő” életében is változás történjen. Reméljük a színvonalat - együtt - tovább tudjuk emelni. A szerkesztőbizottság tagjai a rovatfelelősök (iskola, óvoda, művelődési ház, sportegyesület delegáltjai) és a Képviselő-testület által megválasztott főszerkesztő, aki a kiadvány összeállítását szervezi. A felelős kiadó a továbbiakban Tordas Község jegyzője. A kiadványszerkesztést a Teszár Térképészeti Kft. ingyen végzi, ezáltal a falunak csak a nyomdaköltséget kell állnia. Így ugyanannyi pénzből majdnem kétszer több oldal jelenhet meg évente, mint eddig. Terveink szerint egyelőre maradunk a kéthavi megjelenésnél, de célunk a sűrűbb jelentkezés. Ehhez azonban szükség van mindenkire, aki kedvet érez és bármilyen közérdeklődésre számot tartó témában eljuttatja cikkét a polgarmester@tordas.axelero.net e-mail címre. Ezúton biztatok mindenkit, legyen a társunk ebben a munkában! Remélem, hogy ez a mindig várva-várt újság közös munkánk eredményeként még több olvasnivalót, információt hoz majd a házaikba, mindannyiunk meglegedésére. (Teszár Tamás, főszerkesztő)

December havi mottó:

„Ha valaki biztos abban, hogy erkölcsileg igaza van, nem szabad haboznia, hogy e szerint cselekedjen” Bhagavad Gíta

BIZALOM

Az őszi önkormányzati választás jelentős változást hozott a falu életében. Azon kívül, hogy tizenhat év után a falu új polgármestert választott, a választópolgárok öt, illetve (Toman József sajnálatos halálával) hat új képviselőnek szavaztak négy évre bizalmat a képviselőtestületbe.

Az eredmény önmagában is szembetűnő, de még érdekesebbé teszi az a tény, hogy a négy évvel korábbi választáson a választópolgárok a most beválasztott új képviselők egyikének sem szavaztak bizalmat. A 2002. évi önkormányzati választások körüli történések sok indulatot gerjesztettek. Az új jelöltek megmagyarázhatatlan ellenállásba ütköztek azok részéről, akik addig zavartalanul dönthettek a község ügyeiben, meghatározhatták a közvélemény fősodrát. Pedig ezen jelöltek, köztük e sorok írója is, minden hátsó szándék nélkül, önzetlenül jelentkeztek egy olyan munkára, ahol, a közérdeket szolgálva kamatoztathatják tudásukat, ismereteiket. Ma, négy év távlatából és két hónapi képviselői munka tapasztalatával gazdagabban, sokkal érthetőbb, ami számunkra akkor érthetetlennek, egyes epizódjaiban megmagyarázhatatlannak tűnt.

Egyesek jól megfontolt szándékkal, mások pedig egy rosszul értelmezett „betyárbecsületből”, a demokrácia elemi normáit zárójelbe téve, az elvtelen eszközök egész sorát bevetették annak érdekében, hogy az új jelölteknek esélyük se legyen megjelenni a közélet azon területein, ahol esetleg beleláthatnának, vagy beleszólhatnak a község dolgaiba. Egy, talán szerencsétlenül megválasztott, de sértőnek csak rosszindulattal értelmezhető újságcikk címének ürügyén, sikerült az indulatokat olyannyira felgerjeszteni, hogy szembesülnünk kellett azzal a keserű élménnyel, hogy tordasinak csak az számít, akinek felmenői legalább harmadízigen tordasiak. Talán emlékeznek még a „Csak tordasiak, csak Tordasért!” plakátokra.

Ilyen körülmények között szinte törvényszerű volt annak a bizalmatlanságnak a kialakulása, amely meghatározta a jegyző úr és az új képviselők viszonyát. Még jóformán meg sem alakult az új testület, már sok jel arra mutatott, hogy az érdemi, szakmai munka helyett egy meddő küzdelemmé silányodik tevékenységünk.

Megpróbáltuk nem meghallani azokat a sértő megjegyzéseket, amelyek közvetlenül, vagy közvetetten próbálták tudunkra adni, hogy választási sikerünk nem következetes munkánknak, valamint az ezt elismerő választók akaratának köszönhető, hanem csak a sors fintorának, egy szerencsés véletlennek. Azal sem foglalkoztunk, a jegyző úr már a választás éjszakáján kijelentette, hogy velünk nem hajlandó együttműködni.

Az ilyen és ehhez hasonló baljós jeleket nem vettük figyelembe, mert meg voltunk győződve, hogy a község gondjainak megoldásában csak összefogással juthatunk eredményre, és az nem szolgálja a falu érdekeit, ha egy olyan tapasztalt vezetőnek, mint a jegyző úr, nem használnánk fel a tudását, gyakorlatát, tapasztalatát.

Ezért, minden vélt vagy valós sérelmünket félretéve, bízva abban, hogy a közösen elvégzett érdemi munka jóleső fáradságában a feszültségek feloldódnak, netalán meg is szűnnek, minden alkalmat megragadtunk, hogy meggyőzzük a jegyző urat arról, hogy nem célunk az ő személyének az ellehetetlenítése, sőt, hisszük, hogy együtt meg tudjuk oldani azokat a gondokat, amelyekkel a községnek szembe kell néznie.

Megpróbáltuk meggyőzni arról, hogy az, hogy egy struktúra - esetünkben egy község - forráshiányos, önmagában még nem tragédia. A gazdasági struktúrák alapján véve folyamatosan forráshiányosan működnek, hiszen a döntéshozók akkor végzik jól a munkájukat, ha vágyaik, akaratuk mindig meghaladják a rendelkezésükre álló erőforrásokat. Ahogy Széchenyi István mondja „Hitel” című munkájában:

„A képzelet mindent nagyobbra fest, mint a valóság lenni szokott, s csak tőlünk függ p. o. magasb tornyot a strassburginál, tágasb szentegyházat a római sz. Péterénél, nagyobb hajót egy spanyol líneahajónál képzelni.”

Ilyen esetekben a struktúrában jelentkező forráshiányt bizalommal lehet és kell pótolni. Például, egy cég a forráshiányát szállítói halasztott kifizetésével, vagy akár banki hitellel is orvosolhatja. Mindkét esetben a bizalom, mint forrás jelentkezik.

Az igazi gondok akkor kezdődnek, amikor a forráshiány mellé bizalomhiány is társul. Ilyenkor minden megáll, recseg-ropog, és előbb-utóbb valami eltörik...

Sajnáljuk, hogy a jegyző úr a bizalmatlanság jelének tekintette, amikor felkértük a gazdasági bizottság vezetőjét, hogy készítsen egy átfogó tanulmányt a község pénzügyi helyzetéről. Pedig mi nem tettünk mást, csak amire felesküdtünk: a köz és a törvényesség szolgálatára. Nem akartuk, hogy mi is olyan méltatlan helyzetbe kerüljünk, mint elődeink, akiknek sokszor úgy kellett felelősséggel dönteniük súlyos kérdésekben, hogy alapvető dolgokkal sem lehettek tisztában. Azt, hogy ez a tanulmány milyen eredménnyel zárult, itt nem akarom részletezni, hiszen az újság ezen számában külön cikk foglalkozik vele.

Képviselői munkánk első mérföldkövével, a jövő évi költségvetés koncepciójának megvitatásánál is tort ült a bizalmatlanság. A jegyző úr - saját, előző években felmutatott formáját is alulmúlva - egy olyan anyagot készített a testületnek, amely alkalmatlan volt bármilyen érdemi döntés meghozatalára. Lévé az első anyag, amit az új testületnek készített, a legnagyobb tisztelettel arra kértük, hogy ülünk le együtt, nézzük át együtt, dolgozzuk át együtt, és készítsünk egy olyan koncepciót, amely alkalmas arra, hogy érdemben megalapozza a jövő évi költségvetést. Nincs már a községnek annyi tartaléka, hogy megengedhessük magunknak, hogy ne a legjobb költségvetést készítsük el, és valósítsuk meg. Csak olyat kértünk, csak olyat ajánlottunk, ami Magyarország településeinek döntő többségében természetes. Sajnálom, hogy a jegyző úr ezt is személyes támadásnak, oktalan kötekedésnek értékelte. De ugyanígy jártunk a harmadik negyedévi költségvetés módosításánál is.

Mindezek ellenére továbbra is bízunk abban, hogy lelkiismeretes, érdemi munkánk meg fogja győzni a jegyző urat is, hogy csak egyet akarunk, hiszen csak egyet akarhatunk: a község és polgárainak a boldogulását, és ebben ő fenntartások nélkül társunk lesz.

Sajnos, a jegyző úr mindent elkövetett, hogy ezt a bizakodást szertefoszlassa. Azáltal, hogy képviselőtársunk temetését politikai arénává változtatta, hogy az új képviselőket és a polgármestert az egész község előtt félreérthetetlenül sértegette, átlépett egy határt, ami nem maradhatott következmények nélkül.

Ezek azok az apró, de nem jelentéktelen lépések oda vezettek, hogy ma már egyikünk sem bízik abban, hogy a jövőben együtt tudunk dolgozni a falu érdekében.

Teszár Tamás, alpolgármester*

*Az 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról, a 34. § (1) bekezdésében írja: „a képviselő-testület - a saját tagjai közül, a polgármester javaslatára, titkos szavazással - a polgármester helyettesítésére, munkájának segítésére alpolgármestert választ”. Így lettem - kilenc szavazattal - társadalmi megbízatású alpolgármester, aki sem tiszteletdíjat sem költségértéket nem kap a munkájáért. Ezt azért tartottam fontosnak megemlíteni, mert a község honlapjának fórumán többen tájékoztatlannak mutatkoztak e témában.

Tordas pénzügyi-gazdasági helyzetének áttekintése

Az új képviselő testület alakuló ülésén (2006. október 9.) döntött arról, hogy a lehetőségek felmérése és az előttünk álló 4 év feladatainak megtervezése érdekében **szükség van egy pénzügyi-gazdasági áttekintésre 2006. szeptember 30-ra vonatkozóan.**

Az áttekintés jelenleg is folyamatban van, tőlünk független okok miatt az eredetileg tervezett december 31-i határidő valószínűleg csúszik.

Az áttekintés jelenlegi fázisában a következőkről tudjuk tájékozhatni Tordas lakóit:

Felhasznált dokumentumok:

számvetési politika, 2005. december 30-i éves beszámoló, könyvvizsgálói jelentés, 2006. szeptember 30-ra vonatkozó főkönyvi kivonat, 2004. nyarán és 2005. tavaszán készített belső ellenőrzési* jelentés, Állami Számvevőszék (ÁSZ) jelentése a közműfejlesztési hozzájárulások után járó állami támogatások visszaigénylésére vonatkozó vizsgálatról.

Előzmények:

A belső ellenőrzési és az ÁSZ jelentésekből megtudjuk, hogy 2006. tavasza előtt az önkormányzat nem rendelkezett megfelelő képzettségű és gyakorlattal rendelkező munkaerővel, így a költségvetési tervek és beszámolók összeállítása nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak, nem támaszthatók alá hitelt érdemlően, nem érvényesül a bizonylati fegyelem (nem kereshetők elő a számlák és könyvelési bizonylatok teljes körűen). A belső szabályzatok hiányosak, nem felelnek meg a jogszabályi előírásoknak, némelyik (pl. a rendkívül fontos likviditási terv, kötelezettség vállalási nyilvántartás, stb.) egyáltalán nem létezik. **Mindez azt jelenti, hogy a pénzügyi kimutatások alapján meghozott döntések téves következtetéseken alapultak egészen 2006-ig, ezáltal önkormányzat teljes működését veszélyeztették éveken át.**

Két jól érzékelhető példa a helytelen könyvvezetés és a rosszul elkészített előterjesztések következményeiből:

A tervezés nem a követendő jogszabályok alapján történt, hanem egy ún. 0 bázisú tervezési gyakorlatot követett. Ez azt jelenti, hogy minden évben mintha 0-ról indult volna Tordas költségvetése, nem vették figyelembe az elmúlt évek „hozmányát”. **Így fordulhatott elő, hogy évről-évre „éltünk”, nem volt egy hosszútávú jövőkép, hogy pl. a jelenlegi helyzetben, amikor az állam még a kötelező feladatok ellátásához sem nyújt megfelelő támogatást, milyen bevételi forrásaink lehetnek.** Amíg volt tartalék (2006-ban még 2 telket értékesített az önkormányzat, **jelenleg nem áll rendelkezésre értékesíthető vagyon** - kivéve néhány kis értékű földterületet), addig minden bejövő forintot úgy költött el az önkormányzat, hogy nem vette számításba azokat a befektetési lehetőségeket, amelyek által valamilyen bevételhez jutott volna községünk, sőt azokat a kötelezettségeket sem, amelyek áthúzódó tételekként jelentkeztek.

A másik példa a 2004-es tervezéssel kapcsolatos. A könyvelés említett hibái miatt az ellenőrzés megállapítja, hogy a tervezett kiadások teljesítései nem voltak finanszírozhatóak. A kimutatott (de nem megalapozott) bevételi többletből kiadási előirányzatokat emeltek és teljesítettek 2003. IV. negyedében, így valójában **olyan pénz elköltéséről döntöttek, ami akkor már nem is létezett. Ez vezetett odáig, hogy már 2004. I. negyedében likviditási gondok jelentkeztek és az önkormányzat hitel felvételére kényszerült 2004. 03. 08-án, 10 millió forint összegben!!!**

A Képviselő testület tehát olyan előterjesztéseket kapott, amelyek nem szolgáltattak megfelelő alapot a döntésekhez. Ezt a belső ellenőrzési munkatársak már 2004. év során többször kifogásolták, felhívták a jegyző figyelmét a szükséges intézkedések megtételére.

A 2006. szeptember 30-i pénzügyi helyzet (az áttekintés jelenlegi fázisában):

2006. szeptember 30-án Tordas község folyószámláinak egyenlege: 63 ezer forint (letéti és óvadéki számlán kívül). Erre az időszakra vonatkozó költség még a volt polgármesternek fizetendő végkielégítés, amit a 2003-ban módosított jogszabály szerint akkor is ki kell fizetni, ha nem is indult újra a választásokon. A minimum kifizetendő összeg 3 havi illetménye, maximum 6 havi adható. Képviselő testületünk többsége a pénzügyi helyzetre való tekintettel csak a kötelezően kifizetendő végkielégítést szavazta meg. Szintén 2006. szeptember 30. után érkeztek be a folyamatban lévő beruházások számlái mintegy **10,5 millió forint** összegben. Ezen beruházások és az erre igénybe vett támogatások elszámolása december 31-én történik.

● Nyitó pénzkészlet (2006. január 1.)

A 2006. évben az önkormányzat eleve 31,5 millió forintos hiánnyal tervezett, jelenleg a rendelkezésre álló hitelkeret 25 millió forint. A tervekben nem szerepelt, hogy a nyitó pénzkészlet (15 millió forint) tartalmaz olyan - csatornázással kapcsolatos - átfutó bevételt, amelyet aztán 2006. januárjában tovább kellett utalni az Ökotámnak (11 millió forint). Szintén vissza kellett ebből az összegből fizetni a 2005-ben igényelt és megkapott ÖNHIKI (állami) támogatást, valamint az SZJA és normatív támogatás egy részét (összesen 16,7 millió forint!!!), mert egy 2005. év decemberi iparűzési adó túlfizetés miatt az önkormányzat 2005. december 31-én már nem felelt meg a támasztott feltételeknek. A túlfizetést az adózó 2006. szeptemberében követelte vissza, de a mai napig nem került még kifizetésre. Az iparűzési adó túlfizetés másik részét az adózók beszámítják idei adófizetési kötelezettségükbe. Ez mindösszesen 10 millió forint a főkönyv szerint, amely bevétel 2005-ben keletkezett, de 2006-ban emiatt elesünk ettől a bevételtől. **Ezen tételekkel korrigált nyitó pénzkészlet (január 1.) így kb. -20 millió forint volt!**

● Kiadások

Mindezek után nem mondható el, hogy látva a pénzügyi helyzetet, az önkormányzat működtetéséért felelős személyek költségtakarékosságra törekedtek volna, ugyanis a 2006. évi III. negyedévi beszámoló adatai szerint a működési költségek 9 millió forinttal haladták meg a 2005. év teljes működési költségének háromnegyed részét. Ha figyelembe vesszük azt is, hogy a segélyeknél 5 millió forintos kiadás-csökkenés figyelhető meg ugyanezen időszakok relációjában a jogszabályi változások miatt, akkor **ez a működési költség- növekedés tulajdonképpen 14 millió forint!**

● Bevételek

2006-ban a következő bevételek érkeztek - a vizsgálat jelenlegi fázisában -, amelyek eseti jellegűek, tehát a 2007. évi terveknel nem vehetjük figyelembe: 2 db. telek értékesítés nyeresége 7 millió forint, ÖNHIKI (állami) támogatás 19 millió forint, csatornázás miatti terület használati díj 17 millió forint, bérleti díj kb. 1,5 millió forint.

● Kötelezettségek

Szintén számolnunk kell jövőbeni kötelezettségeinkkel, amelyek a csatornaépítés miatt keletkeztek. Az egyik ilyen kötelezettség az állami támogatás igénybevétele miatt keletkezett. Az Állami Számvevőszék szerint az állami támogatás igénybevétele jogtalan volt, így **kb. 100 millió forintot vissza kell fizetnie az önkormányzatnak.** Ebből az összegből az első részt (45 millió forint), amely a 2004-es igényléseket tartalmazza, az 50/2006. számú kormányrendelet szerint 2010-től kell visszafizetni. A 2005-ben igényelt összegről várhatóan 2007. elején dönt a kormány.

A másik kötelezettség amiatt keletkezett, hogy különféle kifogások miatt az APEH visszatartott a csatorna beruházással kapcsolatosan **83 millió forint** visszaigényelhető Áfá-t. Ezt az összeget a csatornaépítés fővállalkozója meghitelezte az önkormányzatnak a finanszírozási problémák elkerülése érdeké-

ben. A módosított kölcsönszerződés 2007. márciusában jár le, a szerződésben csak a meghosszabbítás lehetősége (!) szerepel.

Összefoglaló

A fent leírtakból (amely, ismét hangsúlyozom, a teljesség igénye nélkül, az áttekintés jelenlegi fázisában megállapítható tények alapján készült) is jól látszik, hogy az *önkormányzat rossz pénzügyi- gazdasági helyzetben van. Az állami támogatások növekedésére nem lehet számítani 2007-ben sem, így a saját bevételeinket szükségszerűen növelni kell annak érdekében, hogy intézményeink működése ne kerüljön veszélybe.* A községnek értékesíthető vagyona nincs, az iparüzési adó tekintetében sem számíthatunk emelkedésre.

Mindezek fényében a Képviselő-testület egy olyan koncepció elfogadásáról döntött, amely az adók és díjak emelésével számol, ugyanakkor majdnem duplájára tervezi a segélyeket, továbbá fejlesztési kiadásokat csak a megtakarított dologi és egyéb kiadások terhére eszközölhet 2007-ben. Hisszük, hogy a különböző operatív folyamatok átszervezésével és költség-takarékos gazdálkodással megszüntethetjük a jelenlegi pénzügyi bizonytalanságot, és biztosíthatjuk intézményeink stabil működését.

*A belső ellenőrzés független, tárgyilagos bizonyosságot adó és tanácsadó tevékenység, amelynek célja, hogy az ellenőrzött szervezet működését fejlessze és eredményességét növelje. A belső ellenőrzés az ellenőrzött szervezet céljai elérése érdekében rendszerszemléletű megközelítéssel és módszeresen értékeli, illetve fejleszti az ellenőrzött szervezet kockázatkezelési, ellenőrzési és irányítási eljárásainak hatékonyságát. A jogszabályoknak és belső szabályzatoknak való megfelelést, valamint a gazdaságosságot, hatékonyságot és eredményességet vizsgálva a belső ellenőrzés megállapításokat és ajánlásokat fogalmaz meg a költségvetési szerv vezetője részére.

Hajbin Tímea

A Gazdasági és Vállalkozási Bizottság elnöke

Tordas Község Képviselő-testülete megalkotta a 2007. évi adórendeletét

A község gazdasági-pénzügyi helyzetének áttekintése során világossá vált: a helyzet nehéz, de szerencsére még éppen nem reménytelen.

Az államtól - különböző jogcímenek - kapott, a feladataink ellátásához szükséges bevételek 2005-ig folyamatosan nőttek (2005-ben 194 millió Ft), 2007-ben viszont csak 150 millió Ft várható.

Az 1990. évi C. törvény a helyi adókról a következőket írja a bevezetőjében: „A települési önkormányzatok alapvető feladata... a helyi közszolgáltatások biztosítása. E feladatnak a helyi sajátosságokhoz és igényekhez igazítható ellátása - melynek során nélkülözhetetlen a helyi közösségek kezdeményező-képessége, áldozatvállalása is - elengedhetetlenül teszi az önkormányzatok önálló gazdálkodása feltételeinek megteremtését. A gazdasági önállósulás egyik eszköze a helyi adók rendszere.”

Miközben a második Gyurcsány-kormány növeli az adókat és a járulékokat, ezzel párhuzamosan csökkenti az államtól származó forrásainkat, így kényszerítve rá az önkormányzatokat az egyébként is egyre emelkedő adóterhelés további növelésére.

Most megfogadom a helyi okosok tanácsát, és nem hozom szóba a nagypolitikát, a faluban ugyanis szerintük ennek semmi helye. Valószínűleg ezt addig mondogatták, amíg maguk is elhitték. Legalábbis ez tűnik a legvalószínűbbnek, mert átolvasva több évi testületi ülés jegyzőkönyveit, megállapítható, hogy bár észlelték a lejtmenetet, mindig sajnálkozva állapították meg, hogy nem tehetnek ellene semmit. S bár a helyi adókról szóló törvény minden évben lehetővé tette az adók emelését, azzal hogy a maximális adómértéket az inflációval

egyező mértékben évről-évre megemelte, nálunk az adók mértéke nyolc éve gyakorlatilag változatlan. Ez persze csak látszólagos, hiszen az infláció minden évben elvett belőle valamennyit (mindenki tudja, hogy nyolc évvel ezelőtt ezer forint nem annyit ért, mint most).

Mindenki tisztában van azzal is, hogy ha nem fizetjük a vil-lanszámlát, akkor előbb-utóbb lekapcsolnak a hálózatról, de ugyanígy van ez a többi szolgáltatással is. A képviselők felelőssége nagyobb, mint egy családfőé: ha ők úgy gazdálkodnak, hogy a falu fizetéképtelenné válik, annak mindannyian szenvedő alanyai leszünk.

Azért írtam a cikk elején, hogy még nem reménytelen a helyzet, mert a jelenlegi adósságunk (a mínusz húszmillió bank-számla egyenleg) jól tervezett költségvetéssel, szigorú megtakarításokkal reményeink szerint egy év alatt felhozható nullára. Ez persze nem látványos eredmény, nem lesznek jobb az útjaink és nem fogunk új középületet építeni sem, de legalább megteremthetjük a lehetőséget a továbbléésre és a következő években már bátrabban tervezhetünk.

Az adók emelésénél a következő szempontok vezették a képviselőket:

1. Elfogadva az intézményeink kiadásainak tervezetét, úgy határoztuk meg az adótételeket, hogy a költségvetés bevételi és kiadási oldala egyensúlyba kerüljön.
2. Figyelembe vettük a környékbeli településeken szokásos adómértékeket.
3. Az iparüzési adó mértéke a maximumon van, a gépjármű-adót az állam állapítja meg, így ezeken nem tudunk változtatni. A másik négy adót - az egyenletes teherelosztás érdekében - megemeltük, igaz nem egyenlő mértékben.
4. A szociális alapú mentességeket és könnyítéseket kis mértékben bővítettük.
5. Az egymást kizáró adókat úgy határoztuk meg, hogy közel ugyanakkora terhet jelentsenek az adófizetőknek.

Az egyes adónemek mértékét a következőkben határoztuk meg:

Építményadó: a garázsokra, irodákra, üzlethelyiségekre, műhelyekre, és raktároknak vonatkozó, 2002 óta változatlan 100 Ft/m²-es adómértéket 300 Ft/m²-re emeltük (a törvény által megengedett maximum 940 Ft/m²). Ennek hatására a legtöbbben 1500-2000 Ft helyett 4500-6000 Ft-ot fognak fizetni évente (főleg garázs tulajdonosokról van szó), kb. 30 adófizető 3000 Ft helyett 9000 Ft-ot fizet majd, és 4-en fizetnek 10000 Ft helyett 30000 Ft-ot. Ennél nagyobb adófizető csak egy van. Ezen az adónemen az összes növekmény 2,5 millió Ft körül várható.

Telekadó: a belterületi beépítetlen telkek után kell fizetni. Mértéke a szintén 2002 óta változatlan 40 Ft/m²-ről 120 Ft/m²-re nő (a maximum 230 Ft/m² körül lehetne). Itt az átlagosan 1000 m² körüli telkek után évente fizetendő 40000 Ft-ról 120000 Ft-ra nő, de az alapozás elkészülte után az építési engedély lejártáig mentességet élvez a tulajdonos. Egy nehezen indokolható mentesség megszüntetésével (az új telkek, a kialakításuktól 3 évig adómentesek voltak) összesen 13 millió Ft növekménnyel számolhatunk.

Magánszemély kommunális adója: mivel ez minden ház és lakás után fizetendő, ez érinti a legtöbbünket. Az 1999 óta változatlan, 1400 Ft/év adómértéket 6000 Ft/évre emeltük (a maximuma 12000 Ft/év lehetne) és ezzel kb. 2 millió Ft többlet-bevételt szerezhet a falu. Ezzel a környékbeli településeken szokásos adómértéket megközelítettük. Arról is határoztunk, hogy 2007-ben megvizsgáljuk annak lehetőségét, hogyan tud-

jük a terheket igazságosabbá tenni. Ehhez fel kell mérni a lakóingatlanok adottságait, esettanulmányt kell készíteni a kiszabandó adókról. A magánszemély kommunális adója egyébként felfogható a városi lakások után fizetendő közös költség megfelelőjeként, csak ott havonta fizetnek ennyit a lépcsőházvilágításért, liftért, és általában ebből tartalékolnak az épület felújítására is.

Vállalkozók kommunális adója: Ezen az adónemen keletkezik a legkisebb bevétele a falunak, és ez jelenti a legkisebb terhet az adófizetőknek. Ezt a vállalkozók fizetik a munkavállalóik után. Az eddigi, évi 1000 Ft/fő mértéket a lehetséges maximumra, 2000 Ft/fő-re emeltük és így 300 ezer Ft körüli többletbevételt remélhetünk.

Az állam által meghatározott gépjárműadó mértékére nincs ráhatásunk, a Pénzügyminisztérium becslése szerint országosan kb. 70% növekménnyel számolhatunk. Ez Tordas esetében 10 millió Ft körüli plusz bevételt jelent.

Az összes adóbevétel növekedés 28 millió Ft körül várható (telekadó 13 millió, gépjárműadó 10 millió, építményadó 2,5 millió, kommunális adók 2,5 millió). Ezekkel az adóemelésekkel stabil alapokat teremtettünk. Ráadásul az önhibáján kívül hátrányos helyzetbe került önkormányzatoknak adható állami támogatást csak azok az önkormányzatok igényelhetik, amelyek a saját források maximális feltárására és a kiadások lehetséges csökkentésére tett intézkedések mellett sem képesek a kötelező önkormányzati feladatok ellátására. Nem nevezhetjük maximális feltárásnak azt, hogy egyes adónemeket 8-10 éve nem emeltük. Jelen gazdasági helyzetben, ha az ellenőrző szerv szigorúan veszi a fenti előírást, megvonhatja községünknek adott támogatást (2006-ban 19 millió Ft).

Reméljük, hogy bár az adóemeléseknek soha senki nem örül, nehéz szívvel meghozott döntésünk megértésre talál. A képviselők - esküjükhöz híven - Tordas Község érdekét nézve, nyolc igen és két nem szavazattal, nagy többséggel döntöttek.

Erdélyi Gábor, Hajbin Tímea, Teszár Tamás

Az információs szabadságról... (Részletek Dr. Kalas György: Üvegzebkönyv c. kiadványából)

„A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.” (Alkotmány 61.§ (1) bekezdés)

Demokráciában élünk, ahol a szabad véleménynyilvánítás és közérdekű adatok megismerhetősége mindenki számára biztosított. Alkotmányba foglalt alapjogokról van szó, nem pedig a hatalom kegyéről. Ha például Ön közérdekű adat megismerésére vágyik, akkor indokolnia sem kell, hogy mi okból és célból van arra szüksége. Kíváncsi fajta és kész. Feladata csupán annyi, hogy kérését pontosan megfogalmazza – amit aztán az adatkezelő Szerv köteles teljesíteni.

Mi számít közérdekű adatnak?

Az „adatvédelmi törvény” megfogalmazásában közérdekű adat:

- az állami vagy helyi önkormányzati feladatot,
- valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy
- kezelésében lévő, valamint a tevékenységére vonatkozó
- a személyes adat fogalma alá nem eső adat.

Főszabály szerint tehát mondhatnók azt is, hogy az állami, az önkormányzati és a közfeladatot ellátó szervek (röviden: a Szervek) által kezelt adatok közül mindaz közérdekű, amely nem minősül személyes jellegűnek. A közérdekű információk egy részének megismerhetősége törvényileg korlátozott, pl. amelyeket hivatalosan titkosítottak.

Ki igényelhet adathozzáférést?

Bárki, mindenki, akárki. Az „adatvédelmi törvény” szerint az adatkezelő szervezetnek kötelessége lehetővé tenni, hogy az általuk kezelt (és megismerhető) közérdekű adatokat akárki megismerhesse. Az adathozzáférést tehát nemcsak az Ön (természetes személy) részére kell biztosítani, de az Aggódó Kiscserkészek Klubjának (nem jogi személynek) vagy a települési Üvegzebvilágító Egyesületnek (mint jogi személynek) is.

Mi célból igényelhető közérdekű adat?

Ez magánügy. A Szervnek nincs joga azt vizslatni, hogy Ön miért kíváncsi a kért közérdekű információra – vagy hogy mit akar azzal kezdeni. Ez így is van rendjén, hiszen alapvető állampolgári jogról van szó.

Mennyi idő alatt kell az információ hozzáférést megtagadni vagy teljesíteni?

Az „adatvédelmi törvény” szerint az adatkérésnek a Szerv a „legrövidebb időn belül”, legfeljebb azonban 15 naptári napon belül köteles eleget tenni. Ellenkező esetben 8 nap áll rendelkezésre a kérés megtagadására, amit azonban a Szerv mindig indokolni köteles.

A közgyűlési előterjesztések nyilvánossága

Az előterjesztések akkor érnek valamit, ha azokat a polgár időben, tehát még a döntés előtt megismerheti. Az önkormányzati törvény szerint a nyilvános üléshez készült előterjesztések és azok mellékletei mindig nyilvánosak – az elektronikus információs szabadságról szóló törvény végrehajtási rendeletei pedig kötelezően írják elő ezen információk honlapon való közzétételét.

Részvétel az önkormányzati üléseken

A „forró információszerzés” legbiztosabb módja, ha Ön fogja magát, és elballag a képviselőtestület ülésére, amely – fő szabály szerint – mindig nyilvános. Belehallgat az előterjesztésekbe, a vitákba, jegyzetelget, fejet csóvál, meg ilyesmi. A nyilvános testületi ülésen elhangzott felszólalások, nyilatkozatok és személyes megnyilvánulások közérdekű adatokká válnak, azaz a továbbiakban szabadon idézhetők.

Betekintés a testületi ülések dokumentumaiba

A nyílt ülések jegyzőkönyveibe (és azok mellékleteibe) bárki szabadon betekinthez. Ha Ön nem a magnófelvétellel, hanem az írásos jegyzőkönyvre vágyik, akkor várnia kell kb. két hetet, amíg az elkészül. Akkor ügyfélfogadási időben besétál a hivatalba, és betekint.

A törvények közül legfontosabb a közérdekű adatok nyilvánosságát (eljárási rendjét) elsődlegesen szabályozó 1992. évi LXIII. törvény. Az információs szabadság kereteit magas színvonalon megteremtő törvény átlátható eljárási rendet és szigorú előírásokat tartalmaz. A környezeti információk nyilvánosságának speciális szabályait az „Aarushi törvény” biztosítja: a 2001. évi LXXXI. törvény. Az Egyezmény fontosabb hazai végrehajtási rendelkezései részben a módosított Környezetvédelmi törvényben (1995. évi LIII. törvény), részben a témában kiadott 311/2005. (XII.25.) kormányrendeletben jelennek meg.

A MŰVELŐDÉSI HÁZ HÍREI

Még az Adventi ünnepvárás kapcsán hátra van egy gyertyagyújtás (december 23-án, 16 órakor), de itt szeretném megköszönni mindazoknak, akik műsorukkal meghitté varázsolták ezeket a vasárnapokat, akik felkészítették a csoportokat, akik elhozták munkáikat a kiállításra és vásárra, ezzel megkönnyítették az ajándékozás kellemes feladatát.

December 30-án, szombaton 17.30-kor közkívánatra a fiatalok újra előadják a „Három marék apró kavics” című zenés táncos darabot.

Szilveszter után a farsangi mulatozásé a főszerep.

Január 13-án a nyugdíjas klub tart pótszilvesztert.

Január 19-én a Magyar Kultúra Napja alkalmából a művészeti iskola tanulóinak vizsgái, játszóház és táncház lesz.

Január 20-án a Babel Alapítvány tartja jótékonyági bálját.

Február 3-án az óvodások farsangolnak.

Február 10-én az ifjúsági klub tagjai várnak mindenkit szeretettel télbúcsúztató bulijukra.

Február 17-én pedig az iskolások mulatnak.

Kívánok mindenkinek szép Karácsonyt és boldog új esztendőt!

Bediné Németh Márta

ÚJRA SZÍNPADON A „KAVICSOSOK”

Közkívánatra a tordasi fiatalok ismét előadják

Kovács Gábor:

Három marék apró kavics

c. zenés-táncos színdarabját.

2006. december 30. (szombat) 17.30

Művelődési Ház, Tordas

**Aki látta azért,
Aki nem látta azért
Jöjjön el!!!!**

A belépés ingyenes!

KÖNYVTÁRI HÍREK

Vendégünk volt Sztrányay Miklós

A falutól az állomásig

*...anyám öléből
öledbe hullva,
sárgult leveleken,
sáros nyomot hagyva,
hosszú az út:
a falutól,
az állomásig...*

Az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulójának alkalmából megemlékezés és író-olvasó est volt a könyvtárban október 27-én. Egy kisebb kiállítás mellett Sztrányay Miklós mesélt nekünk édesapjáról. Régi dokumentumokat, iratokat, leveleket láthatott, aki eljött az estre. A megemlékezés alkalmával bemutatásra került Sztrányay Miklós októberben megjelent verseskötete, az Ingaúton – A falutól az állomásig. Az előadó-est pillanatok alatt családi beszélgetéssé, nosztalgia estté változott. Az összegyűlték egy-egy vers alapján idézték fel gyermekkorukat, a régi tordasi életet. Felelevenedtek a régi szép napok, a nagy kalandok. Egy-egy történeten együtt nevetünk, a szép emlékeken bizony együtt könnyeztünk. Közösen írtunk gyógyulásra biztató üdvözlő levelet Toman Józsefnek és Cseh Tamásnak. Levelünk mindkettőjükhöz megérkezett. Cseh Tamás hálásan köszöni a szép szavakat. Toman József az égből figyel ránk.

Váltsuk valóra álmainkat Feng Shuival!

Novemberben Szilvásy Judit építőmérnök, a Feng Shui Akadémia vezetője volt a könyvtár vendége. „Váltsuk valóra álmainkat Feng Shuival!” című előadásán praktikus tanácsokat, ötleteket hallhattak a jelenlévők. Judit rengeteg könyvet és Feng Shui eszközt hozott magával az estre. Ezek a könyvek a könyvtárban is megtalálhatók, így ha valakit részletesebben

érdekel a „tökéletes hely meghatározásának művészete”, akkor talál róla információt bőven.

Oroszlánkaland

Kedves Gyerekek és „Régebben Gyerekek”! Mire az újság megjelenik, már túl vagyunk egy fantasztikus Oroszlánkalandon, melyre P. Nagy Ferenc (ex Tolcsvay Trió) és Kovács József László (ex 100 Folk Celsius) kalauzolt el bennünket. Remélem, mindenki nagyon jól érezte magát az „utazáson”. A zenés könyvtári estről részletesebben beszámolok majd a következő Kisbíróban.

Megbocsátás hava

Tavaly teljesen elfelejtettem a „Megbocsátás hava” nevű játékot, ezért idén duplán tartjuk. A játék lényege, hogy egész decemberben és januárban lelkiismeret-furdalás nélkül vissza lehet hozni a régen lejárt könyveket a könyvtárba. Nagyon szépen kérek mindenkit, aki úgy érzi, van mit bepótolnia, legyen szíves, önként vegyen részt a játékban. Ez azért fontos, mert a játék után (februártól) nagy valószínűséggel sor kerül a késedelmi díj bevezetésére. A díjra vonatkozó pontos információkat megírom a Kisbíró következő számában, illetve mindenkit fogok tájékoztatni szóban és írásban is. A „Megbocsátás hava” mindenkinek lehetőséget ad arra, hogy tiszta lappal induljon neki az új évnek és az új szabálynak.

„A szeretet az, ami Karácsonykor a szobában van. Ha egy pillanatra abbahagyod az ajándékok kicsomagolását, akkor meg lehet hallani.”

Ezt Robi, egy 7 éves kisgyerek mondta.

Kívánom, hogy mindenki meghallja a szeretetet, és békességben, boldogságban teljenek napjaik! Kellemes ünnepeket!

Mihovics Márta

ISKOLAI HÍREK

Az elmúlt időszak mozgalmas, programokban, feladatokban színes és sokrétű volt. Október hónap legkiemelkedőbb eseményei az októberi ünnepek voltak.

Október 6-án iskolánk aulájában emlékeztünk az aradi vértanúkra.

Október 20-án a nándorfehérvári diadal 550. és a Bocskai-szabadságharc 400. évfordulójára emlékezve egész napos iskolai programban, elfoglaltságban volt részünk, melynek már voltak megelőző feladatai, tevékenységei. A kiállításra kerülő pásztorbotok, ostorok, rajzok, albumok elkészítése már jóval korábban megkezdődött.

Nagy volt a lelkesedés, a gyerekek önállóan, vagy szülői segítséggel készítették el a szebbnél-szebb tárgyakat. A jeles nap első eseménye a kiállításra került munkák értékelésével kezdődött.

A következő díjakat osztottuk ki:

A legtöbb munkáért:

- I. Varga Bence, Varga Gábor, Kerényi Tamás, Kerényi Péter, Karnóczy László, Sárosy Gyula csapata
- II. Németh Renáta
- III. Petz Anna és Demény Kinga

A legszebb rajzért:

- I. Szabó Péter
- II. Puskás Nikolett
- III. Balla Antal

A legszebb ostorért:

- I. Kimberger Attila és Kimberger Cynthia
- II. Pók Máté
- III. Lapos Márió és Zaka László

A legszebb pásztorbotért:

- I. Báhidszki Máté
- II. Zsoldos Dániel
- III. Bokros Virág

A legszebb albumért:

Különdíj: Koczkás Eszter és Kiss Vivien

Versírásért:

Különdíj: Kimberger Cynthia

Ruhavarrásért:

Különdíj: Sebestyén Eszter és Kiss Annabella

Minden pályázó igazgatói dicséretet és tantárgyi ötöst kapott.

Ezután mindenki megnézhetette a kiállított tárgyakat, majd valamennyien a Bosnyák-lovardába indultunk, ahol **TÖRTÉNELMI JÁTSZÓHÁZ** várt bennünket.

A pásztorok tevékenységét elevenítettük fel, amikor a pályaválasztás, a nyúlütés, az ostopattogatás, rönkhajtás fortélyaival ismerkedtünk.

De volt rongyabdaválasztás, kukoricamorzsolás, zsákbanfutás, béklyóbanfutás is. Készítettünk csutkavárat, csutkababát, fontunk csuhét, morzsolunk kukoricát.

Gyúróról jött át volt tanítványaink édesapja Baranyi Géza, aki az íjászkodást vezette. Közben készült a finom ebéd, Németh Gyuri bácsi főzte a bográcsos babgulyást, a hagyományos pásztorélt, a slambucot pedig két lelkes apuka, Szabó Attila és Dr. Könyves László készítette.

Mindenki jól érezte magát, szerencsére az idő is kegyes volt hozzánk. A díjak kiosztása és az ebéd után Gyúróról lovagolt át hozzánk Lezsák Levente, aki lovasbemutatójával kápráztatta el a gyerekeket, felnőtteket.

Tartalmas, játékos, kellemes hangulatú napot töltöttünk együtt. Köszönjük a kedves szülők, kollégák, és mindazon felnőttek segítségét, akik hozzájárultak a nap sikeréhez. Külön köszönet Bosnyák Zoltánnak és családjának.

Ezt a napot igazgatónőnk Dr. Hamza Lászlóné álmodta meg és szervezte. Reméljük lesz még folytatás.

Október 23-án emlékeztünk az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulójára. A művelődési házban tartott ünnepi műsor után gyertyákkal, mécsesekkel vonultunk az Emlekparkba koszorúzásra és kopjafa-avatásra.

Felemelő érzés volt hallani régi tanítványainkat, Lezsák Sándor ünnepi beszédét és látni a vonuló sokaságot, hisz a lelkük összeért és nemzetünkért dobbant ezekben az emlékező pillanatokban. Az ünnepi hét másik programja a Tomasini zenekar ünnepi koncertje volt az evangélikus templomban, amit Máté Balázs csellóművésznek köszönünk meg. A zárórendezvény pedig az író-olvasó találkozó volt, ahol Sztrányay Miklóssal találkozhattak az érdeklődők és régi barátai.

Október 15-én rendezték meg Budapesten a 21. Plus Budapest Nemzetközi Futófesztivált, melyen iskolánkból a következő tanulók vettek részt: Bőke Péter, Szabó Gábor, Preimayer Bence 2.o., Fülöp Attila, Kalamár Botond 3.o., Szabó Péter 4.o., Báhidszki Máté, Oláh Márton 5.o., Mészáros Gergő, Hanzi Dávid 6.o., Bohár Bence, Gyulai Bence, Kőhegyi Attila 7.o., Kocsis Krisztián, Preimayer Krisztián, Süke Viktor, Varga Attila 8.o. valamint felkészítő tanáruk, Kalamár Domokos. A maratonka 3,5 km-es távját mindannyian sikeresen teljesítették.

Iskolánk diákjai (tanárai, szülei) ebben a tanévben is részt vesznek a velencei Zöldliget Általános Iskola által meghirdetett környezet- és természetvédelmi vetélkedőn. Tavaly 10 gyerek (7./8.o.) és 2 tanár (Angyal Erzsébet, Kalamár Domokos) volt részese a kirándulásoknak és az „elméleti” munkának (Sajnovics család + kastély).

Ez évben 4 csapatunk is képviselteti magát a versenyen: Galagonya, Hecsedli, Kőkény, Gránátalma 6. és 7. osztályos tanulók – szám szerint 24 fő!, valamint az őket felkészítő/kísérő tanárok, Kovács Emese, Csernelyné Tengely Ágnes, Angyal Erzsébet és az áldozatkész édesanyák, akik szombatként fuvaroznak bennünket, végigjárják velünk a min. 10 km-es távot, fényképeznek, buzdítanak: Karnóczy, Kerényi, Gladcsenkó, Bohár anyuka.

Az első forduló feladatait 2006. október 28-án teljesítettük – Velencei-hegységben, a Sukoró – Hurka-völgy – Csúcsos-

hegy – Sukoró útvonalon. Ez volt a nyár utolsó napja: >20°C, napsütés, csodálatos tájak, aranylő levelek, enyhe szellő – lombhullás, csipkebogyó, szedercecsipegetés, sukorói tájház, profi szervezés – rengeteg élmény. Köszönjük, hogy részünk lehetett benne!

Mindemellett természetesen zajlik iskolánk mindennapi élete is.

Most már folyamatossá váltak az országos levelezős versenyek, ezek eredményeiről majd csak a tanév végén tudunk beszámolni.

November 13-án felső tagozatos tanulóink Kápolnásnyéken Játékos anyanyelvi csapatversenyen vettek részt, ahol IV. helyezést értek el. Gratulálunk a csapat tagjainak:

Zoltai Fanni (6.o.), Sebestyén Eszter (7.o.), Petz Anna (8.o.).
November 22-én ugyancsak felső tagozatos tanulók számára Zichyújfaluban rendezték meg a Simonyi Zsigmond helyesírási versenyt.

Eredmények a következők:

5. oszt.	Milichovszky Emőke	5. helyezés
6. oszt.	Gladcsenkó Georgina	2. helyezés
7. oszt.	Bokros Lídia	3. helyezés
8. oszt.	Takács Krisztina	4. helyezés

Felkészítő tanáruk: Varga Szabolcsné.

Kápolnásnyéken a Vörösmarty Napok keretében megrendezett matematika versenyen Petz András 6. osztályos tanulóink 2. helyezést ért el, Gladcsenkó Georgina és Karnóczy László a középmezőnyben végzett. Felkészítőjük: Csernelyné Tengely Ágnes tanárnő.

Gratulálunk a szép eredményekhez.

December elején rendezzük meg iskolánkban a felső tagozatosok, valamint a 3-4. osztályos tanulók számára az iskolai szépkiejtési versenyt.

December 15-én területi szavalóversenyre megy Verebre 3 tanuló.

Lassan készülődünk a karácsonyra, osztályszintű, meghitt ünnepséggel és ajándékozással, valamint a Baptista egyház ünnepi műsorát várjuk szeretettel.

A téli szünet december 21-én kezdődik, majd az új évben január 3-án kezdődik ismét a tanítás.

Január hónapban 19-én iskolai emlékezést tartunk a Magyar Kultúra Napja tiszteletére, majd a művelődési házban nagyszabású iskolai rendezvényre kerül sor.

Januárban, mint minden évben felvesszük a kapcsolatot az óvodával, ismerkedünk a jövődő elsősökkel.

Az iskolaszövetség keretében mesemondó versenyt szervezünk az alsó tagozatos tanulók számára. A versenyt rajzpályázattal együtt hirdetjük meg, melyet majd szakértő zsűri értékel.

Iskolánk valamennyi dolgozója nevében kívánunk minden kedves olvasónknak békés, boldog karácsonyi ünnepeket, sikeres és szerencsés boldog új esztendőt, jó pihenést a téli szünetre.

Angyal Erzsébet, Somfai Sándorné
munkaközösség-vezetők

Bocskai-napok

Iskolánkban mindenki nagy izgalommal várta október 20-a eljövételét. Buzgalommal készültek a kiállításra váró művek. Rajzoltunk képeket, faragtunk pásztorbotot, ostort fontunk, plakátokat készítettünk, sőt még egyéni versek is születtek. A Bocskai-szabadságharcot és a nándorfehérvári diadalt felidéző alkotások visszarepítettek minket egy ideig a múltba.

Mintha láttuk volna a heves összecsapásokat, a szabadságért folytatott küzdelmet, az elszántságot, a képet, amint Dugovics Titusz leveti magát a vár faláról. Önzetlen és őszinte hazaszeretetet élt a szívekben. Milyen jó lenne, ha ugyanezt tizedannyi ember érezné most!

A művek szépek voltak és nagy igyekezettel készültek. El is nyerték méltó jutalmukat: az emlékezést... A vetélkedők izgalommal folytak és ezek ugyancsak visszakalauzoltak minket a régi időkbe. Mindnyájan nagyon élveztük és buzgalommal igyekeztünk minél jobban teljesíteni.

Az alsósok is nagyon jól érezték magukat, kiabálva bíztatták egymást, mintha valóban vérre ment volna a játék.

Az ebéd még jobban feldobta a kellemes hangulatot. A gulyás és a slambuc mindenkinek ízlett.

És a nap ezzel még mindig nem ért véget! Íjászkodtunk, karikás ostort pattogtattunk. A szabadidő után pedig Lezsák Levente és Szkíta nevű lovának bemutatója valószággal elvarázsolt minket. Mintha Levente valóban harcos lett volna csatában, vagy csíkós az Alföldön.

A nap fergetes és színes volt, mindenki nagyon jól érezte magát. Izgalmas játékok, varázslatos kiállítás és nagyszerű programok. A diákok azt hiszem csalódottak voltak, mikor haza kellett menni. Kérjük szépen, jövőre is legyen hasonló rendezvény. Köszönjük ezt a nagyszerű napot mindenkinek, aki segített és hozzájárult a megrendezéséhez!

Petz Anna

8. osztályos tanuló

Egy emlékezetes nap krónikája

Te tudsz ostort készíteni anya? - jött haza nem is olyan régen lelkendezve a fiam az iskolából. Nemleges válaszomra így reagált: Nem baj, lehet pásztorbotot is készíteni, azt pedig már faragtam.

Mivel ritkán ilyen lelkes, igyekeztem utánajárni miről is beszél. A Bocskai szabadságharc 400. évfordulója volt idén, ezen alkalomból az iskolában versenyt hirdettek. A tanulók faraghattak pásztorbotot, készíthettek ostort, és egyéb, a szabadságharcra kapcsolatos tárgyakat.

Bárki is gondolta ki a feladatokat, kikökkentette a gyerekeket a szokványos gondolkodásból. Megmozgatta a fantáziájukat, kreativitást, kez ügyességet, munkát és kitartást igényelt. Sok gyerekre ez nagyon serkentőleg hatott. Gyermekeim lelkesedése kitarított, így interneten és múzeumban néztünk utána a történelmi háttérnek.

Az ünneplés azonban nem merült ki ennyiben, mert az iskola tanárai, beleértve a művészeti oktatókat is egy egész napot szántak a méltó megemlékezésre.

Az időjárás kegyes volt hozzánk, gyönyörű őszi napsütés volt. A nap a gyerekek által készített tárgyak kiállításával és a verseny eredményhirdetésével indult, majd játékos formájú megemlékezéssel zárult, ami ennek a korosztálynak emberközelivé tette ezt a történelmi eseményt.

A Bosnyák tanya volt a helyszín, ahová a pedagógusok nagyon érdekes korabeli feladatokkal várták az iskola minden tanulóját.

Volt íjászat, ostorpattogatás, lasszózás, nyúldobás, rönkhajítás. Fantasztikus eszközöket készítettek a tanárok és a szülők (pl. fából készült szürkemarha fej). Minden állomáson volt tanár, szülő, aki vezényelte a játékot. A gyerekek nagyon élvezték, hiszen hiába élünk a természet közelében, ritkán pattogtatunk ostort, vagy lövünk célba íjjal. Sok gyerek kezében most voltak először ilyen eszközök.

Kifáradva, kipirult arccal látunk neki a gulyáságyúban főzött babgulyásnak, és a pásztorok eledelének, a slambucnak. Minden elfogyott az utolsó morzsáig.

A nap zárásaként Lezsák Levente lovasbemutatót tartott. Elképzeltem, hogyha a fiam felső tagozatban, gimnáziumban e korszakról fog tanulni, mennyivel nagyobb kedvvel lát majd neki ezen élménydús nap emlékével.

Reméljük, hogy hagyományt teremt ez a rendezvény!

Köszönjük a szervezőknek, segítőknek!

Hegedűs Mónika

A MŰVÉSZETOKTATÁS HÍREI

Előzményként tudósítunk a kormány művészetoktatásban tervezett változtatásairól. Részlet a 2006. november 16-án kelt Dr. Kelemen András képviselő úrnak és Lezsák Sándornak, az Országgyűlés alelnökének küldött levelünkéből:

„Mint bizonyára Ön előtt ismeretes, a Magyar Köztársaság 2007. évi Költségvetési Törvényjavaslatában az alapfokú művészeti oktatás csoportos képzési forma normatív támogatását, a javaslatot tevők 40 ezer Ft-ban határozták meg, szemben a jelenleg élő 59 ezer Ft/fő/év normatívával.

A szakma képviselői, intézményvezetők és pedagógusok döbbenetben állunk, hiszen a jelzett összeg életbe léptetése, az amúgy is nehéz helyzetben lévő, csoportos oktatási formák, (tánc, drámaoktatás, képzőművészet) teljes ellehetetlenülését jelenti.

Az alapfokú művészeti nevelés nem pusztán szakmai képzést jelent, hanem nemzeti kultúránk megőrzését és számos településen a gyerekek számára az egyetlen elérhető közösségi helyet is. A felmenő rendszerű képzés jelenti a néptánc együttesek, népművészeti közösségek alapjait, az innen kikerülő gyerekek ma Európa és a világ számos országában Magyarországnak ismertséget, elismerést jelentő néptánc együttesek tagjaivá válnak.

A jelzett törvényjavaslat érinti az ön választókerületét is, hiszen az ön által jól ismert Sajnovics János Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény is a normatív támogatásnak köszönhetően működik.

A normatív támogatás csökkenését a mi iskolánk, ahol az önálló művészetoktatás 2006. szeptember 1-én kezdődött, sem éli túl.

A kieső támogatást – ismerve a szülők anyagi lehetőségeit – nem tudjuk áthárítani, és településünk önkormányzata sem képes arra, hogy pótolja azt.

Úgy gondoljuk, hogy térségünk kulturális élete jelentősen szegényedne, amennyiben tevékenységünket meg kellene szüntetni. Hazánkban a népművészeti mozgalmak mindig is példaértékűek voltak Európa többi országa számára, olyan kincset képvisül ez a rendezet elherdálni, amelyet szinte lehetetlenség lenne újból életre hívni. Az alapfokú művészeti iskolák jelentős része az ifjúságvédelemnek is, hiszen az itt működő közösségek meghatározói egy-egy település azon lehetőségeinek, amelyek a gyermek és ifjúsági korosztály számára szabadidős elfoglaltságot, az elkallódás elkerülését jelentik.”

Tervezett és részben lezajlott programjaink lendületet tükröznek, bízunk benne, hogy a 2006/07-es tanévben a gyerekek, a szülők még nem érzékelik a művészet oktatást sújtó gondokat.

Lezajlott és tervezett programjaink:

Október

● 22-én az örmezői Morus Szt. Tamás Egyesület meghívására a csikszeredai asszonyok fogadásán felléptek a Pillikék

● 27-én Biatorbágyon első alkalommal megrendezendő Magyar Táncházba vittük el táncos növendékeinket autóbusszal

November

● 17-én a KIKA áruház-lánc szervezésében a Pillikék léptek közönség elé Soroksáron

● 26-án a művészeti iskola zenész és táncos növendékei és a Tűz Lángja zenekar adott egy órás karácsonyi műsort Budapesten a Vörösmarty téren.

December

● 1-én, pénteken 16 órától a Szt. László Óvoda jótékonyági műsorába hívták meg a Pillikék apróbb táncosait, akik somogyi és gyimesi táncokat mutattak be

● 3-án, vasárnap 14 órakor ismét előadtuk karácsonyi műsorunkat Budapesten a Vörösmarty téren

● 16 órakor párhuzamosan kisebb zenész növendékeink a tordasi első adventi gyertyagyújtásnál szerepeltek „Bölcsőcske” c. műsorral, Fersch Andrea tanárnő vezetésével

● 10-én, vasárnap 17 órakor a Budai Vigadóban a Martonvásári Százszorszép Táncgyűttes évzáró műsorában is helyet kaptak táncosaink és a frissen alakult Parázs zenekar, vezető hegedűs Darabos Eszter.

● 15-én pénteken 16 órától, a tornateremben karácsonyi megjelentést szerveztünk az összes művészeti iskolás gyermeknek, melyre óvodás növendékeinket is vártuk.

2007.

január

● 19-20. a Magyar Kultúra Napján az általános iskolával közös rendezvényeink mellett tervezzük a művészeti iskolás félévi vizsgákat, mely tulajdonképpen nyílt nap, melyre minden érdeklődőt szeretettel várunk. A vizsga mindhárom szakon zajlik majd: táncos csoportjaink gyakorlati vizsgán mutatják meg tudásukat, várhatóan még a tornateremben, zenészeknek hangszeres bemutató lesz az iskola aulájában, valamint a képzőművészeti tagozat kiállítását tekinthetik meg a műv. házban. Szombat délelőtt kézműves foglalkozások, játszóház a műv. házban, este a Bábel Alapítvány hagyományos bálja.

Merész tervünk (csupán anyagi gátja lehet) a gyimesi Tücsök zenekar meghívása január utolsó hetében. Értesülésünk szerint a Méta fesztivál első díjának kapcsán a Pillikék ismét meghívást kapott, immár negyedik alkalommal a Gyermek Néptánc Antológiára, a budapesti Erkel Színházba. Szeretnénk, ha a zenei kíséretet a Tücsök zenekar adná! Ha mindez sikerül a január végi programok koronájaként:

● 26-án, pénteken Fejér megyei népdaléneklési versenyen vesz részt Domak Anikó tehetséges tanítványa, Benkő Réka. Ezen a napon gyimesi kosaras bált is szerveznénk.

● 28-án vasárnap közösen lépünk fel az Antológián: Pillikék, Tücsök és ez évben az országos szólótánc verseny győztes párja, Szabó Rubinka és Cseh-Szombathy Péter.

● 29-től február 3-ig a megérdemelt munka után, a művészeti iskolában szünet lesz.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk rendezvényeinkre!

A gyermekeknek különösen fontos a visszacsatolás. Kérjük a családtagok, szülők, tanárok nézzék meg a felsorolt programokon munkájukat. Szeretnénk, ha növendékeink több oldalról kapnának megerősítést, biztatást, odaadó, sok lemondással járó, kitartó igyekezetűkért.

Azt gondolom, minden Tordason munkát vállaló, művészet-oktatásban dolgozó pedagógus szívügye a művészeti nevelés. Köszönöm pedagógusaink áldozatos, odaadó, eredményes, színvonalas munkáját! Köszönöm a szülők bizalmát, áldozatvállalását, támogatását! Nem utolsó sorban az általános iskola vezetőinek, pedagógusainak, dolgozóinak segítségét!

*„ADJON ISTEN FÜVET FÁT,
TELI PINCÉT KAMARÁT,
SOK ÖRÖMET E HÁZBA,
BOLDOGSÁGOT HAZÁNKBA!”
(Kalotaszegi jókívánság)*

Németh Ildikó, a tordasi művészet oktatás vezetője

Jégrevüben voltunk

December 10-én egy csodálatos előadáson vettünk részt a Papp László Budapest Sportarénában. Princess Classics címmel Walt Disney rajzfilmekből láttunk összeállítást. Az előadás érdekessége az volt, hogy minden meserészletet a jégpályán adtak elő. A szereplők gyönyörű jelmezeikben csodálatossá varázsozták a jeget. Láttuk Mikiegeret és párját nagy cipőikben kicsit esetlenül korcsolyázni. Ott volt Mulán is a harcosaival. Aladdin a mesés Keletet varázsolta élénk repülőszőnyegével. Megismertük a Szépség és szörnyeteg „fenevadjának” érző szívét és tanúi lehettünk daliás királyfivá válásának. A Kis hableány című filmből is idéztek. A halaknak öltözött szereplők tánca, a fények játéka szinte elhitette velünk, hogy abban a víz alatti világban vagyunk, ahol Ariel él. Szomorúan néztük, ahogy a gonosz boszorkány rábeszélte Hófehérkét az almaevésre és sajnos Csipkerózsika felett is győzedelmeskedett az átok: álomba merült, úgy száz évre... A jégrevü második részében a Hamupipőke című mesejátékot láttuk. Jókat derültünk a gonosz mostoha és lányai csetlés-botlásán, szurkoltunk, hogy a szép királyfi mielőbb találja meg az üvegcipellő gazdáját. Minden szereplő nagyon szépen tudott korcsolyázni. Jelmezeik leírhatatlanul gyönyörűek voltak, szó szerint mesések. A díszletek is csillogtak, villogtak, ragyogtak a fehér és színes fények játékában. Mindannyiunknak nagyon tetszett az előadás. Köszönjük szépen, hogy ott lehettünk!

*Bokros Lídia, Schachay Bettina, Németh Renáta,
Bokros Virág, Báhidszky Máté*

Tanulási nehézségek, részképesség zavarok kezelése óvodások, és iskolások számára. Olvasási, számolási, írási, helyesírási nehézség (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia), figyelemzavar teljes körű feltárása, kezelése.

Disz-korr BT. Tordas, Tel.: 22/467-341, 06/30/855-4916

Lakossági használt sütőolajgyűjtés Tordason

A használt sütőolaj és sütőzsiradék veszélyes hulladéknak számít. A többszöri sütés során az emberre ártalmas, rákkeltő anyagok szaporodnak fel benne, ezért ugyanazt az olajat nem célszerű háromnál többször felhasználni. Az elhasznált olajat nem szabad a lefolyóba vagy a WC-be önteni, mert károsítja a vízi élőlényeket és az élőhelyet. Hazánkban a sütőolaj zsiradék begyűjtését a Biofilter Kft. végzi. Elsősorban az éttermek, étkezdék konyhái által gyűjtött használt olaj begyűjtésére koncentrálnak, de kérésre a háztartásokban keletkező sütőolajat is elszállítják. Az olaj gyűjtésére 60 literes, zárható gyűjtőedényeket biztosítanak, amit rendszeresen elszállítanak, illetve ha megtelt, üresre cserélnek.

A Biofilter Kft. a visszagyűjtött olajat ülepíti, szűri, és az így előállított tisztított növényi olajokat minőségi vizsgálatok után ipari és takarmányozási céllal értékesíti. Ennek eredményeként a veszélyes hulladékból olyan terméket állítanak elő, melyet alapanyagként, mint ipari olajat, illetve ipari zsírt tudnak hasznosítani. Ebből száradó gittek, légyfogó, stb. készül. A feldolgozás után nyert ipari zsírok továbbhasznosítási lehetőségei: ipari olaj, festékgyártás, aszfaltgyártás: az aszfaltba keverik a Biofilter által előállított olajat.

A használt sütőolajat adják le a tordasi óvodában!

Szendrői Júlia

Tordasiak németországi tanulmányútja az Evangélikus Diakonie Stetten Kernenben

Németországban vett részt egy szakmai tanulmányúton a Fővárosi Önkormányzat tordasi otthonának 6 szakdolgozója, október 16 és 29 között. A fogadó partner az Evangélikus Diakonie Stetten, Kernen volt.

A tordasi otthon pályázatot nyújtott be a Tempus Közalapítványhoz.

A Leonardo da Vinci mobilitási program, az európai unió szakképzési programja, amely finanszírozta a szakdolgozók 2 heti Németországban való tartózkodásának teljes költségét.

A tordasi otthonnak ez a második sikeres pályázata Tempus Közalapítványnál.

A 2004-es projektjükkel Mobilitási Nívó díjat kaptak 2005-ben a szakmai program magas szintű teljesítéséért. A 2006-os tanulmányút kapcsolódik az elsőhöz, itt a megváltozott foglalkoztatási törvényhez kerestek új utakat és megvalósítható jó ötleteket. A projekt címe és megfigyelésük tárgya az „Élethosszig tartó tanulás folyamata a munkára felkészítés és az aktív munka folyamatában” volt. A kollegák az Evangélikus Diakonie Stettennek köszönhetően „a születéstől a halálig,” mindent megnézhettek és nagyon gazdag tapasztalatokkal térhettek haza.

Fontos még kiemelni, hogy vendéglátóik vendégszeretetének köszönhetően nem csak szakmai, hanem kulturális tudással gyarapodhattak. A Diakonie Stetten és a magyar szakdolgozók kapcsolata, együttműködése, munkálkodása, példaértékű lehet az európai szakképzési utakat keresők számára.

Megszerzett tudásukat és új ötleteiket, folyamatosan továbbadják a szociális szféra és a civil szféra számára. Ezekben a nehéz időkben is fontos a továbbképzés és a megújulni akarás képessége.

A tordasi otthon mindent megtesz azért, hogy folyamatosan képezze dolgozóit, a változó minőségi követelményeknek megfelelően.

Jövő évi terveik közt szerepel egy inclusiót megvalósító projekt, ami értelmi fogyatékos személyek és segítők, valamint a civil szféra tanulmányait és továbbképzését segíti majd.

*Márkusné Varga Judit
projekt koordinátor*

A közelgő ünnepre való tekintettel, minden kedves Tordason élő embernek boldog, meghitt, csodaszép ünnepeket kívánunk: a tordasi otthon lakói és dolgozói

POLGÁRŐR HÍREK

Minden kedves tagunknak megköszönjük egész éves munkáját, támogatóinknak pedig adományait, segítségüket. Az idei évben is megkaptunk az APEH-től, amit a jövedelemadó 1 %-ának felajánlása alapján a támogatók nekünk szántak, és melyet mindenkinek ezúton is megköszönünk. Megismételjük nevünket, adószámunkat, hogy akik februárban adják le adóelszámolásaikat, a Kisbíró megjelenése előtt, azok is tudják, ha nekünk szánják az idei összeget:

TORDASI POLGÁRŐRSÉG, 19097439-1-07

Megismételjük a Polgárőr autó és a Martonvásári Rendőrörs járőrének most megváltozott új telefonszámát is:

**Polgárőr járőrautó: 06-30-63-08-777,
Rendőrség ügyeletes járőre: 06-30-64-69-640**

Mindenkinek kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánunk.

A polgárőrség vezetősége

IN MEMORIAM Ifj. TOMAN JÓZSEF

Emlékezz, ember...

„A halál nem jelent semmit, csupán átmentem a másik oldalra. Az maradtam, aki vagyok, és te is önmagad vagy. Akik egy-másnak voltunk, azok vagyunk mindörökre. Úgy szólíts, azon a néven, ahogy mindig hívtál! Beszélj velem, ahogy mindig szoktál, ne keress új szavakat! Ne fordulj felém ünnepélyesen, szomorú arccal, folytasd a kacagásod, ne vessük együtt, mint eddig tettük! Gondolj rám, kérj, mosolyogj rám, szólíts! Hangozzék nevem házukban, ahogy mindig is hallható volt, ne árnyékolja be távolságtartó pátoasz! Az élet ma is olyan, mint volt, ma sem más! A fonalat nem vágja el semmi, miért lennék gondolataidon kívül? Csak mert szemed nem lát? Nem vagyok messze, ne gondold! Az út másik oldalán vagyok, lásd, jól van minden! Meg fogod találni a lelkemet és benne egész letisztult szeretetemet. Kérlek, légy szíves..., ha lehet, töröld le könnyeid, és ne sírj azért, mert annyira szeretsz engem!”

Szent Ágoston

Meséltél és meséltél...

...

Meséltél és meséltél
igazakat, szépet,
kívántam, hogy a meséd
sose érjen véget.

Mit adtam én cserébe?
Te azt sose kérted...

Jozsó mindig mesélt.
Egyszer egy gyerekprogram kellős közepén tartottam, amikor már nagyon szorított a határidő. A rendezvény plakátjaiért rohantam be Jozsóhoz, de szinte lélegzetvételnyi időm se volt. Jozsó és Bea is el voltak havazva a rengeteg munkával, de mindig szakított időt rám, a könyvtárra, a gyerekekre, a fiatalokra. Gondoltam 5 perc alatt elintézem az egészet, aztán futhatok tovább. Gondoltam én. Amíg nyomtattuk a plakátot és a játékokhoz szükséges anyagot, belekezdett a történetekbe. „Tudod Veszprémben, amikor...” És mesélt, és mesélt, és mesélt. Én meg az időhiány problémájával küszködve ültem mellette, és hallgattam. És milyen jó volt hallgatni Őt. Csüngtem a szavain. Nemcsak szórakoztató volt, amit mesélt, de rengeteget lehetett tanulni belőle. Népművelőként kezdte a pályáját ő is, és megnyugtató volt hallani, hogy egyszer régen Ő is volt kezdő. Mint tanítvány a mesterét, úgy hallgattam mondanivalóját. A mai napig várom, hogy meggyógyulva hazajön közénk, és továbbra is segít bennünket a nehéz pillanatokban. Szeretném, ha még mindig mesélne...

Mihovics Márta

Ha nyílik az ajtó, mindig azt várom, hogy TE jössz.
Jössz reggel és megkérdezed:
„mi újság, mit csinálsz ma? – jó tudom, semmit” és jót nevetünk.
Jössz este, kártyázunk a gyerekekkel – „de jó a népművelőknek!”
Telefon: Jozsó- sos.- tudod, kéne a plakát!
– mikorra?
– tegnapra – szánom-bánon bűneimet,
– na jó, gyere megcsináljuk!
Jössz a rendezvényre
– „látom izgulsz, ne aggódj, ezt sose lehet megszokni, az ezredik után is pont így fogsz”
– válasz az én stílusomban - ... jó a népművelőknek. Hallom a nevetésed.

Elő a masinával, fotózol, majd a végén
– na ugye, kár volt izgulni, vagy, ezt jobban is meg lehetett volna csinálni, holnap megbeszéljük. Tudod Veszprémben amikor.....
Hé Bedi Márta, Orbán napra az oklevelek?
– hú, persze, hogy kell
– sokba fog ez neked kerülni, jó kis öreghegyi borocskába.
Józsi! gyere már be, gondom van, meg kéne beszélni!
– most nem érek rá, de majd megyek
Fél óra múlva jössz
– na mesélj!
Elmész, és a gondok már nem is tűnnek annak.
A nyugalmat, a békét, a falunk iránti feltétlen szeretetet sugározta, és sugárzod most is, ezen túl is.
Tudom, hogy naponta jössz.

Bedi Márta

Ahogy telik-múlik az idő testi halálod óta, szívemben a nagy szomorúság csendes örömmé változik. Egyre inkább érzem, tudom, hogy csak átmentél, átléptél egy másik világba, ahol a lelked igazi valójában fényeskedik, földi béklyók nélkül. Persze tudom, szeretted az itteni létet, értékelted a Föld nevű bolygó kincseit:

- a természet csodáit
- az ízeket, illatokat, hangokat, pazar színeket
- az igaz emberi érzéseket, gondolatokat, cselekedeteket
Te magad is planétánk kincse voltál:
- tiszta szemű, szép magyar ember
- finom humorú, színes egyéniség
- jószágos, tette kész, segítő szándékú, motorja a közösségnek, ahol éppen megfordultál.
Szegényebbek vagyunk fizikai jelenléted nélkül, de gazdagabbak emlékedtől.
Te mindenütt világítasz!

Angyal Erzsébet

EMLÉKKÉPEK

Amikor magábaroskadva áll az ember, hogy búcsút vegyen ismerősétől, jó barátjától, ezer emlék tódul fel. Emlékkép: élénk csillogó szem, mosolyráncok. Kisugárzása magával ragadott. Ha csak a közelében volt az ember, akkor is eltöltötte meleg, érző lény. Jól volt, hogy mindenről beszélgetni lehetett vele. Az Ő családjáról, az enyémről, a világról. Egy jóval kevesebb az életünkben.

Cifkáné Julika

A temetés után, a rólad készült fotók előtt összegyűlve idéztük fel emlékeinket veled kapcsolatban. Barátod, dr. Sztrányai Miklós ezt a versét mondta el:

ne örülj én ellenségem
hogy legyőztél engemet
elbuktam bár kelepcédben
elbuktam de felkelek

én az Úrra nézek s várom
szabadításom Istenét
széles utak sarát járom
várva végítéletét

pörömmek ha végleg vége
lelkem száll az öröklétbe

s csak elgyötört testemre vár
a széttaposott utcasár

Toman József emlékének

Sztrányay Miklós:

(2006. NOVEMBER - DECEMBER)

I.

AMINT FOGY
EGYRE FOGY
A VILÁG
VILÁGOSSÁGA

ÚGY VÁRJUK
EGYRE VÁRJUK
A CSODÁT
HOGY VILÁGOSSÁGUNK
EGYRE TÖBB NAPRA
EGYRE TÖBB IDŐRE
ÖRÖKRE
RAGYOGJON RÁNK
!

(NE AZT NÉZZÜK TEHÁT
KI ÉS HOGYAN
MIKOR HORD ÉS MILYEN RUHÁT
FEKETÉT
FEHÉRET
TARKÁT)

AZ ÖRÖKKÉVALÓ RAGYOGÁSA
A VILÁG VILÁGOSSÁGA
RAGYOGJON RÁNK
ŐRIZZEN MINKET
VILÁGOSÍTSA ELMÉNKET
VILÁGOSÍTSA SZÍVÜNKET
S ADJON MINÉKÜNK
BÉKÉT BÉKESSÉGET
!

FOGADJUK EL EGYMÁST
FOGADJ EL ÍGY MINKET
AMINT VAGYUNK
AMÍG VAGYUNK
AMINT LEHET
AMÍG LEHET
!

**Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik
Toman József
temetésén részt vettek, sírjára virágot helyeztek, ezzel
fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.
Gyászoló család**

ISMÉT NÉHÁNY SZÓT A SZENT LÁSZLÓ VÖLGYE TÖBBCÉLŰ KISTÉRSÉGI TÁRSULÁSRÓL!

Tisztelt tordasi polgárok, gazdálkodók, vállalkozók, civil szervezetek!

Engedjék meg, hogy a 2005. július 14-én - Baracska, Ercsi, Gyúró, Kajászó, Martonvásár, Ráckeresztúr és Tordas települések részvételével - létrejött Szent László Völgye Többcéltű Kistérségi Társulás, a 2006. évi önkormányzati választásokat követő tisztújító ülés után, a Társulási Tanács új tisztségviselőinek bemutatásával ismét szíves figyelmükbe ajánlja magát.

A Társulás legfőbb szerve a Társulási Tanács, melynek elnöke Kiss Gábor, Martonvásár polgármestere, alelnökei pedig Szabó Tamás, Ercsi és Ónody Miklós, Ráckeresztúr polgármesterei lettek. A törvény által előírt egyetlen kötelezően létrehozandó bizottság, a Pénzügyi Bizottság elnökének Boriszov Zoltánt, Baracska polgármesterét, tagjainak Czigliánné Murányi Esztert, Kajászó és Juhász Csabát, Tordas polgármesterét választotta meg a Tanács.

A megválasztott új Tanács friss lendülettel és bizakodva indul a 2007-es évre kitűzött feladatok optimális megvalósítása, a kistérségi fejlesztési elképzelések folyamatos előkészítése elé. Mindehhez alapot adnak egyrészt a kötelező feladatellátásokra, a 2007. évi költségvetési törvényben megállapított, korábban magasabb összegű kistérségi normatív támogatások, másrészt pedig a 2007-től rendelkezésre álló Európai Unió pályázati pénzei. A Társulás célja az, hogy mindazokon a területeken, ahol ésszerű, gazdaságos, de egyben szükségszerű is a kistérségi szintű kötelező feladatellátás - a lakosság igényeinek minél jobb kielégítése érdekében - kialakuljon a kistérség települései között egy optimális együttműködés. Így 2007-től a Kistérségi Társulás fenntartásába átkerül a Martonvásári Családsegítő, Szent László Völgye Segítő Szolgálat néven, és megkezdjük az egészségügyi, valamint a közoktatási feladatok közös bonyolításának előkészítését. Mindemellett a Társulás munkaszervezete aktív pályázatfigyelői, -írói és -koordinátori tevékenységbe kezd. Ezzel kapcsolatban ezúton is felajánljuk segítségünket minden pályázni kívánó magánszemély, civil szervezet vagy gazdálkodó számára. Kéréseikkel, kérdéseikkel kérjük, keressék fel a Kistérségi Iroda munkatársait személyesen a Martonvásár Ház első emeleti 6. sz. irodahelyiségében, vagy a 22/569-127 v. 539-128 telefonokon, ill. a 30/576-4522 mobil számon, és tájékoztójának a Társulás aktuális ügyeiről a www.szentlaszlo-kisterseg.hu honlapon.

- csh -

Bemutatkozás

A „Tordas Községért” Közalapítvány kiemelkedően közhasznú, nem nyereségérdekelt, politikától független szervezet.

Céljaink:

- településfejlesztés, településrendezés, az épített és természeti környezet védelme, a helyi közutak és közterek fenntartása, építése, valamint a közbiztonság növelése;
- a közművelődési, kulturális, művészeti és helyi sporttevékenység támogatása;
- a község kulturális és történelmi örökségének, hagyományainak újjáélesztése, ápolása;
- a közbiztonság növelését elősegítő, az egymásra utaltságot, közös felelősség tudatát erősítő polgári kezdeményezések támogatása.

A közalapítvány e célokat helyi önkormányzati támogatásból, magánszemélyek felajánlásaiból, támogatói befizetésekből, továbbá pályázati rendszeren alapuló finanszírozás elnyerésével éri el. A közalapítvány vagyonának növelése céljából pályázatokon vesz részt és a bevételt a Közalapítvány céljainak megvalósítására fordítja. (Részlet az alapító okiratból).

Számlaszám: 11736082-15363097-06530000

Kuratórium tagjai: Konczos Tibor, Andorfy Ottó, Szénási Zoltán, Erdélyi Gábor, Cselikovics János

Ötleteikkel javaslataikkal keressék meg a kuratórium tagjait, az elérhetőségük megtalálható a Polgármesteri Hivatalban.

TENISZ

A 2006-os év is hozott sok szép ütést, meg elrontott fonákröptéket is, a lényeg az volt, hogy teniszezzünk, minden szinten. Gyerektanfolyamaink nyáron háromszor öt napon keresztül zajlottak, mintegy 30 gyerek részvételével. A társasági teniszézők egyre nagyobb számban játszanak a pályán. Az új pályafelügyeleti rendszer, melyben hetente másik család látja el a feladatot, jól bevált, a Máté család pedig továbbra is általános felügyeletet biztosít.

Tóth Gábor szervezésében idén is megrendeztük az egyre nagyobb ismertebb és egyre erősebb mezőnyt vonzó amatőr versenyünket.

Versenyszakosztályunkban a kétszeres felnőtt bajnok, tavalyi ezüstérmes férfi csapat idén meggyengült, három legjobb játékosunkat elcsábította a Miskolc. Így is a dobogóért szálltunk harcba, és egyetlen labdán múltott a 3. hely - a lecsapás azonban hosszú lett, és több meccslabdánk nem volt, így a negyedik helyen végeztünk. A csapat összeállítása: Melvin Op der Heyde (holland), Pákai Norbert, Szathmáry Tibor, Tóth Attila, Horváth Tibor, Krocskó Krisztián, Kiss Zalán, Horváth István. Csapatkapitány: Kiss Sándor.

A csapatbajnokság I/B, II. és III. osztályában MTK-Tordas-Újbuda néven az MTK-val közösen indítottunk csapatokat. Mindegyik csapat jól szerepelt, érdekes módon mindegyik a 3. helyen végzett csoportjában.

Megyei csapatunk kilógott a sorból, Tordas néven a negyedik helyen végzett a megye I. osztályban.

A Szuperligás férficsapat működtetésének elég jelentős költségeit sajnos a továbbiakban nem tudjuk biztosítani, így jövőre az MTK átveszi tőlünk a helyet. 1997-es megyei bajnokságbeli indulása óta a teniszszakosztály igen komoly eredményeket ért el, az elmúlt öt évben 1-1 negyedik, harmadik és második hellyel, illetve két bajnoki címmel büszkélkedhet a magyar férfi csapatbajnokságban, nem is említve az alsóbb osztályban elért előkelő helyezéseket. Az amatőr verseny és a megyei bajnokság marad, a felsőbb osztályokban most egy időre szünet következik - hogy a jövő mit hoz, azt most még nem lehet tudni. Ami a fontos: négy szép teniszpályánkon továbbra is pattogni fog a labda.

Somló József

FILMKLUB

A SZELÁVI Alapítvány 2006. december 28-án, csütörtökön 19 órai kezdettel ismét filmklubot rendez a tordasi Művelődési Házban.

Hasonlóan az első vetítéshez, most is beszélgetést tervezünk a film után.

Hozzatok aprósüteményeket és italokat!

A pontos programról plakátok útján tájékoztatjuk az érdeklődőket.

info@szelavi.hu

Daganatos betegségek általános tájékoztató

A rosszindulatú daganatos betegségek a szív és érrendszeri betegségek mellett a vezető halálokok közé sorolhatóak ma Magyarországon. Sajnálatos tény, hogy Európa országai között a tumoros betegségeket tekintve élen járunk. A következőkben a leggyakrabban előforduló betegségek jellegzetes tüneteit, megelőzését, illetve kezelését részletezzük. Szeretnénk ezzel a rövid, de figyelemfelkeltő írással tudomásukra hozni, hogy a daganatok nagy része az időben észlelt stádiumokban jól kezelhető.

1. A **tüdődaganatok** előfordulása első helyen áll a tumoros megbetegedések között. Kialakulásának fő elősegítő tényezője a dohányzás (amely Magyarországon összehasonlítva a nyugat Európai átlaggal kirívóan magas arányban fordul elő), illetve a környezetből a légutakba jutó szennyező részecskék (gáz, por stb.). Tünetei a köhögés, fulladás, fogyás, illetve mellkasi fájdalom. Az idejében felismert tüdőrák definitív gyógyítása sok esetben sebészi módszerrel megoldható. Leginkább azonban a megelőzésre fektetjük a hangsúlyt, ami a dohányzás abbahagyását, illetve a rendszeres tüdőszűréseken való megjelenést jelenti.

2. A **gyomor és bélrendszeri rákok** az emésztőtraktus ezen részében kifejlődő rosszindulatú daganatokat jelentik. A halálozásban a daganatos betegségeket tekintve a második helyet foglalja el. A kialakulásukat elősegítő tényezők a túlzott alkohol, fűszer, zsír, illetve a tartósító szerekkel kezelt élelmiszerek fogyasztása. Leggyakoribb tünetek a gyomor esetében a nyelési nehezítettség, puffadás, gyomortáji fájdalom, fogyás, a vastagbél esetén pedig a széklet habitusának megváltozása. Ezeket a tüneteket gyakran nem rák okozza, de tartós fennállásuk esetén gastroenterológiai kivizsgálás javasolt. A vastagbél esetében szűrővizsgálat elvégzése a 45 és 65 éves korosztály részére javasolt, ami a széklet vizsgálatát jelenti.

3. Az **emlőrák** a tejmirigyek rosszindulatú daganata. Magyarországon évente kb. 5600 nő betegszik meg ebben a betegségben és ebből 2600-an halnak meg. Legjellemzőbb tünet az emlőkben tapintható többnyire fájdalomtalan csomó, melynek felismerésében a már fiatal korban elsajátított rendszeres önvizsgálat, valamint az időszakos (45 év fölött 2 évente) mammographia elvégzése. A korai felismerés a halálozások 30 %-os csökkenését eredményezik.

4. A **méhnyakrák** a méh alsó részét a hüvellyel összekötő szakaszban fejlődhet ki. Magyarországon az évi halálozás több mint 500 eset. Általában nem okoz tüneteket, ezért a rendszeres szűrővizsgálatnak (a méhnyakból vett kenet sejttani vizsgálata) nagy jelentősége van a korai, kezelhető stádiumban történő felismerésben. A 25 és 65 év közötti korosztály legalább 3 évente történő vizsgálata javasolt. A szűréseket nőgyógyászati rendelőinkben végzik.

5. A **prosztata** a férfiakban a húgyhólyag alatt elhelyezkedő gesztenye nagyságú mirigyes szerv. 50 éves kor körül fokozatosan megnagyobbodik, ami legtöbbször jóindulatú növekedést jelent. A növekedés rendszerint vizelési panaszokat okoz. A prosztatarák a szerv rosszindulatú daganatát jelenti, ami általában szintén idősebb életkorban alakul ki, és vizelési panasszal jár. Magyarországon a gyakori daganatok között foglal helyet. Pontos okát nem ismerjük, a családi halmozódás megfigyelhető. A nagy mennyiségű állati eredetű zsírt és a kevés zöldséget, gyümölcsöt, halat tartalmazó étrend is növelheti a kockázatot (mint általában a rákos megbetegedések többségében). Mivel a jó és rosszindulatú prosztata daganatok egyaránt vizelési panasszal járnak, a 60 év fölötti korosztály rendszeres szűrővizsgálata javasolt, ami az urológiai szakrendelőkhöz történik, végbélben keresztüli tapintással és vérvétellel jár.

Személyes tapasztalatunk szerint a körzetünkben gyakori halálok a rákos megbetegedés, emiatt szeretnénk ezzel a cikkel felhívni figyelmüket a szűrővizsgálatok nagy jelentőségére és a daganatok ezáltal történő megelőzésére, valamint a korai stádium jó kezelhetőségi mutatóira.

A cikk által felmerült kérdéseikkel kapcsolatban készséggel állunk rendelkezésükre.

Dr. Kertész Tamás
kardiológus, pulmonológus

Dr. Harbula Ildikó
belgyógyász

Orvosi ügyelet - Kistérségi Központi Ügyelet:

Ercsi, Esze Tamás u., Tel.: 25/492-021, 492-008

Gyógyszertár ügyelet:

Martonvásár: december 2., 3., 23., 24., január 13., 14., február 3., 4.

Ráckeresztúr: december 9., 10., 25., 26., 30., 31., január 20., 21.

Ercsi: december 16., 17. január 1., 6., 7., 27., 28.

AUTÓBUSZ MENETREND (2006. december 10-től)

MARTONVÁSÁRRÓL		GYÚRÓRÓL	
5:30	munkanap	3:50	naponta Százhalombattára
5:35	munkanap	4:45	munkanap Budapestre
5:45	szabadnap + vasárnap	5:15	naponta Százhalombattára
6:15	munkanap Budapestről	5:50	munkanap Budapestre
6:55	munkanap	5:50	munkanap Székesfehérvárra
7:25	vasárnap	6:00	munkanap Érdre
7:50	hétfőtől - szombatig	6:20	szombat + vasárnap
8:20	naponta	6:35	munkanap Székesfehérvárra
10:25	munkanap	7:20	munkanap
11:30	hétfőtől - péntekig + vasárnap	7:45	vasárnap
12:25	hétfőtől - szombatig Székesfehérvárról	8:35	hétfőtől - szombatig
13:40	munkanap	11:00	naponta
14:25	munkanap Budapestről	11:45	munkanap
15:05	naponta Százhalombattáról	13:00	munkanap Székesfehérvárra
15:15	munkanap Budapestről	13:40	szombat + vasárnap
15:40	munkanap	13:30	hétfőtől - péntekig Budapestre
16:28	naponta	14:00	munkanap
17:15	munkanap Budapestről	15:00	munkanap
17:25	munkanap Budapestről	15:45	naponta hétfőtől - péntekig Budapestre
18:28	naponta	16:00	munkanap
19:10	munkanap	16:45	naponta
20:20	naponta	17:40	munkanap
22:15	munkanap	18:45	naponta
23:35	munkanap	19:45	munkanap
		20:45	munkanap
		22:55	munkanap
SZÉKESFEHÉRVÁRRÁ		BUDAPESTRE	
Gyúróról	Székesfehérvárról	Gyúróról	Budapestről
5:50	munkanap	4:45	munkanap
6:35	hétköznapi	5:50	munkanap
13:00	munkanap	13:30	munkanap
		15:45	munkanap
		5:40	munkanap
		7:05	munkanap (Martonv. közl.)
		14:45	munkanap
		16:45	munkanap

Hirdetések

ANGOL nyelviskola MARTONVÁSÁRON!

Általános és államilag elismert nyelvvizsgákra felkészítő tanfolyamok
INGYENES SZINTFELMÉRÉS ÉS PÓTBEIRATKOZÁS:
 telefonos időpont-egyeztetés után
 Tel.: 22/467-519, 30/626-9032
 For Everyone Angol Nyelviskola
 Martonvásár, Budai út 23. (MartonVásárHáz emeletén)

BILIG Autósiskola

Tanfolyamok folyamatosan! Személygépkocsi, tehergépkocsi, nehézpót, motor-
 vezetői, Moped, B+E, A, B, C, E
 Szaktanfolyamok! Hajóvezető, árufuvarozó, gépkezelő, targoncavezető.
 T.I.R., A.D.R.
 Jelentkezési helyek: Érd, Budai út 11., Katalin üzletház 9-17 óráig.
 Telefon: 23/361-531, 30/944-0561, 30/931-8556
 Érd, Bagoly utca 118. 7-17 óráig. Tel./fax.: 23/361-013, 30/944-0561

Bőrgyógyászati magánrendelés

Hajhullás, pattanásos bőr, pikkelysömör, ekcéma, nemi betegség, lábszárfekély,
 gombás bőr modern kezelése. Allergiás betegségek kivizsgálása és kezelése.
 Dr. Apostol Éva szakorvos
 Rendelés helye: Háziorvosi Rendelő Tordas, Köztársaság út 1.
 Rendelési idő: minden héten csütörtökön 10 órától
 Bejelentkezés: 30/972-6272.

MARTONCOLOR festék szaküzlet a Supralux festékek színvilágában.

Vakolatrendszerek, üvegszálaspapírok, festőszerszámok, csemperagasztók, glett-
 anyagok, barkács eszközök,
 Színkeverés
 Cím: Martonvásár, Budai út 26., Tel.: 22/460-972
 Nyitva tartás: hétköznap: 7-17-ig, szombaton: 7-12-ig

OLVASÁS- ÉS ÍRÁSZAVAR (dyslexia, dysgraphia) terápiája általános és
 középiskolások számára. Kovács Zsuzsanna, Tel.: 70/3147-103.

Okleveles táj-és kertépítész mérnök - nagy szakmai gyakorlattal, építész kamarai
 tagsággal – kertek és egyéb zöldterületek tervezését, kerítésépítési és kútfúrasi en-
 gedélyezési tervek készítését vállalja.
 Cím: Bottáné Böröczffy Erzsébet, 2463 Tordas, Rákóczi út 41.
 Tel.: 22/668-051 (egész nap hívható)

Zöldkártya

Benzines és dízel autókhoz.
 AUTÓ-PRIMA BT Martonvásár, Fehérvári út 44.
 Tel.: 22/460-268, 70/31-48-851

Autósbolt Martonvásár, Budai út 23. Tel.: 22/460-776.

Minden típusú jármű alkatrészei raktárról és megrendelésre.
 Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 8-17 óráig, szombaton 8-12 óráig.

MEDITAX Tordas Kft. - BIOPATIKA – Tordas

Gyógynövények, gyógytermék, gyógyászati segédeszköz, vényre felírható
 termékek széleskörű választéka. Szakmai felkészültséggel szolgáljuk ki Önt!
 Nyitvatartás: hétfőtől péntekig, 14-16 óráig
 Telefon: 22/467-650, 30/268-58-43
 Vásárlóink vénynyomását ingyenesen megmérjük!

Könyvelés, teljes körű bérügyvitel – Telefon: 22/468-999

Fogtechnikus

Kiss László 2463 Tordas, Szabadság út 1/M., Tel.: 22/467-810

Faiskola

5 éve működő faiskola várja látogatóit Tordason.
 Cím: Tordas, Rákóczi út 40-41 sz. alatt. Tel.: 22/668-051, 22/467-107.

Építkezők, építők figyelem!

Vasbeton kengyelek, nyíróvasak gyártását családi házakhoz, kerítésekhez korrekt
 áron, rövid határidővel vállalja a FERROBILL Bt.
 Tordas, Somogyi B. u. 48., Tel.: 30/424-9005.

Eladó négy darab 900 m²-es építési telek és egy darab 1,1 ha-os építési telek.
 Érdeklődni lehet: 30/9701-163.

Bodó Tibor vállalkozó vállal: földmunkát kotró-és rakodógéppel, földszállítás,
 fuvarozást. Tel.: 30/90-21-163.

Francia és német nyelvű oktatást, korrepetálást vállalok.

Tordas, Somogyi B. utca.
 Érdeklődni lehet: 22/467-688, vagy a 30/99-62-432 telefonon.

Szép Trans Kápolnásnyék Depó a vasúttállomásnál, az iparvágány közvetlen
 közelében. Sóder, homok, föld, múra, egyéb anyagok szállítása. A nálunk vásárolt
 szóródó és építőanyagokat kedvezményesen szállítjuk!

Depó telefon: 20/9-224-160. Várjuk érdeklődését.
 Továbbá: földmunkák, mindennemű közúti áruszállítás, árkolás, alapkiemelés,
 emésztő, stb. kiadás. Tel.: 20/9-711-922

Kisbíró - Önkormányzati lap
 Kiadja: Tordas Község Önkormányzata
 Szerkeszti: a szerkesztő bizottság
 Főszerkesztő: Teszár Tamás
 Felelős kiadó: Tordas Község jegyzője
 Kiadványszerkesztés: Teszár Térképészeti Kft., Tordas
 Nyomdai kivitelezés: Kamara Print Nyomda, Budapest
 Példányszám: kéthavonta 650 példány

